

[Syn](#)

Öppenvinkelglaukom, grön starr

Öppenvinkelglaukom är en ögonsjukdom som gör att ditt synfält sakta krymper. Det är vanligt att inte märka av besvären förrän sjukdomen ger större skador. Därför är det viktigt att bli undersökt. Det finns olika behandlingar som kan hjälpa.

De flesta som får öppenvinkelglaukom är äldre än femtio år. Utan behandling kan synen blir mycket sämre och till slut försvinna helt. Sjukdomen kan bero på att du har ärvt vissa gener. Därför bör du få din syn undersökt regelbundet om du har en förälder eller ett syskon som har sjukdomen.

Öppenvinkelglaukom kallas ibland för grön starr, men har ingenting med [grå starr](#) att göra. Grå starr är en sjukdom som gör att ögats lins blir grumlig.

Det finns en annan typ av glaukom som heter [akut glaukom](#) eller trångvinkelglaukom. Då får du oftast plötsligt ont i ena ögat som blir rött. Synen blir snabbt sämre och du kan må illa.

Symtom

Öppenvinkelglaukom innebär att ditt synfält sakta krymper. Men eftersom det går långsamt kan hjärnan fylla i de synintryck som försvinner. Därför märker de flesta inte av sjukdomen förrän den har funnits en längre tid. Då har sjukdomen ofta gett stora skador, till exempel att synfältet har blivit mindre och mörkare.

Det syns inte utanpå ögat att du har öppenvinkelglaukom trots att skadorna kan vara stora. Öppenvinkelglaukom upptäcks ofta av en slump. Det kan till exempel vara när du förnyar glasögon hos en optiker eller söker vård för något annat.

Det är vanligt att först få sjukdomen i det ena ögat och efter ett tag i det andra ögat. [Läs om ögat och synen.](#)

När och var ska jag söka vård?

Kontakta en [vårdcentral](#) eller en ögonmottagning om du är orolig eller om du tror att du har öppenvinkelglaukom. Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#). Du kan också kontakta en optiker.

Du som har fyllt femtio år och har en förälder eller ett syskon som har öppenvinkelglaukom bör få dina ögon undersökta regelbundet med glesa intervaller. På så sätt kan sjukdomen upptäckas tidigt.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Undersökningar och utredningar

Det finns flera olika undersökningar som kan visa om du har öppenvinkelglaukom.

Förbered ditt besök hos ögonläkaren

Det kan vara bra att tänka igenom vilka frågor du har inför ditt besök hos ögonläkaren. Här är exempel på frågor du kan ställa vid besöket:

- Kommer synen att bli sämre eller har försämringen av sjukdomen stoppats?
- Vilken typ av läkemedel eller behandling passar bäst för mig?

- Kan min behandling förenklas?

Ta med dig ögondroppar och berätta om dina läkemedel

Det är också bra att ta med dig ögondroppar till besöket, om du använder det. Berätta också för läkaren om du använder andra läkemedel. På så sätt kan du få rätt information om vilka läkemedel du ska ta, och hur och när du ska ta dem.

Ögat undersöks på olika sätt

Läkaren behöver [undersöka ditt öga](#) på olika sätt för att kunna ta reda på om du har öppenvinkelglaukom. Vanliga undersökningar är till exempel de här:

- mätning av ögats tryck.
- undersökning av synfältet.
- undersökning av synnerven.

Tryckmätning av ögat

Det kan vara en ögonläkare eller en optiker som mäter trycket i ögat. Hen mäter oftast trycket med en tryckmätare som är kopplad till ett ögonmikroskop.

Din syn påverkas inte av undersökningen.

Så går undersökningen till

Först får du ögondroppar med bedövning och gul färg. Ögondropparna kan svida i några sekunder. Dropparna gör att du inte blir irriterad i ögonen och inte blinkar under tiden som undersökningen pågår.

Sedan sätter undersökaren en plastkon mot ögats hornhinna för att mäta trycket. Mätningen tar 2 till 3 sekunder.

Olika metoder för att mäta trycket

Ögontrycket kan också mätas på flera andra sätt. Till exempel med en luftpuff eller en speciell penna som förs mot ögat. Trycket kan också mätas med en pinne som studsar lätt på ögat. Själva mätningen går till på ungefär samma sätt för alla mätmetoder.

Du kan se suddigt efteråt om ögat har bedövats

Du kan få ögondroppar med bedövning inför undersökningen. Det beror på vilken metod som läkaren använder. Du kan se suddigt efter mätningen om du har fått bedövning. Därför ska du inte göra någon aktivitet som kräver att du ser bra så länge synen är påverkad. Till exempel ska du inte köra bil eller något annat fordon efter undersökningen.

Undersökning av synfältet

Det är vanligt att en ögonläkare undersöker ditt synfält på en ögonmottagning. Men en optiker kan också göra en synfältsundersökning. Undersökningen tar oftast mellan fem och tio minuter. Din syn påverkas inte av undersökningen.

Så går undersökningen till

Du får titta in i en synfältsapparat på en stor, kupad skärm. Då och då tänds det lampor på skärmen som du får bekräfta om du har sett genom att trycka på en knapp.

Vid den här typen av undersökning är det vanligt att inte se tända lampor hela tiden. Därför behöver du inte oroa dig om du inte ser alla lampor.

Undersökning av synnerven

Undersökningen av synnerven kan göras av en ögonläkare, en sjuksköterska eller en undersköterska. En optiker kan också göra undersökningarna.

Det finns flera metoder för att undersöka synnerven, till exempel de här:

- ögonmikroskop

- ögonbottenfotografering
- OCT, en metod som avbildar näthinnan baktill i ögat.

Du får ögondroppar som förstorar pupillen

Det är vanligt att få ögondroppar som förstorar pupillen innan du blir undersökt med ögonmikroskop, ögonbottenkamera eller OCT. Du får dropparna 15 till 20 minuter innan undersökningen. Ögondropparna gör att den som undersöker lättare ser de bakre delarna av ögat.

Ögondropparna påverkar oftast synen efteråt. Du kan se suddigt och bli bländad av starkt ljus. Oftast är synen påverkad några timmar, ibland ända till nästa dag.

Ögonmikroskop

Ögonmikroskopet består av en förstoringsapparat och en lampa. Ögonmikroskopet står på ett höjbart och sänkbart bord. Du får sitta på ena sidan av bordet, med hakan och pannan mot ett stöd. Du tittar in i mikroskopet med ögonen helt stilla under den tid som undersökningen pågår. Du kan också instruktioner från den som undersöker. På andra sidan mikroskopet sitter den som undersöker ögat och lyser med en lampa mot ögat.

Ögonbottenfotografering

Synnerven kan också avbildas på flera andra sätt. Ibland används en speciell kamera för att undersöka ögonbotten och synnerven. Det kallas för en ögonbottenkamera. Du sitter då vid ena sidan av bordet med hakan och pannan mot ett stöd och tittar in i kameran när ögat fotograferas.

OCT

Den som undersöker ditt öga kan också mäta tjockleken på nervtrådarna som kommer från synnerven. Det görs med en speciell apparat som kallas för OCT. Den används för att upptäcka sjukdomen och för att se hur sjukdomen utvecklas genom åren.

Du får sitta på samma sätt som vid ögonbottenfotografering och titta på ett objekt en liten stund medan apparaten samlar information. Ett öga undersöks i taget och det är viktigt att du inte flyttar blicken den korta stund som du undersöks med OCT.

OCT är en förkortning av ocular coherence tomography.

Du kan se suddigt efter undersökningen   undvik att köra bil

Du kan ha tillfälligt nedsatt syn och svårt att läsa efter undersökningen om du har fått ögondroppar som förstorar pupillen. Därför ska du undvika aktiviteter där det är viktigt för säkerheten att kunna se bra. Du bör inte köra bil eller framföra något annat fordon efter att ha fått pupillvidgande droppar. Det gäller så länge synen är nedsatt, oftast en till fyra timmar eller till nästa dag. Du kan använda solglasögon för att skydda ögonen från starkt ljus.

Behandling

Behandlingen du får minskar risken för att din syn försämras. Men behandlingen kan inte reparera synskador som sjukdomen redan har orsakat.

Behandlingen sänker trycket i ögat

Den viktigaste behandlingen vid öppenvinkelglaukom är att sänka trycket i ögat. Därför får du behandling som sänker trycket.

Det går att sänka trycket på olika sätt. Det beror på vad läkaren tycker passar bäst för dig. Det är vanligast att få behandling med ögondroppar. Du kan få behandling med laser om ögondropparna inte hjälper. Ibland behövs en operation.

Vissa typer av öppenvinkelglaukom har inte ett höjt tryck i ögat. Då får du behandling med ögondroppar för att trycket inte ska öka.

Ögondroppar

Du får [ögondroppar](#) som sänker trycket i ögat.

Ögondropparna kan också minska produktionen av kammarvätska. Det är den vätska som reglerar ögats tryck. Ögondropparna kan

också göra att kammarvätskan rinner bort lättare.

Så gör du om du tar flera olika ögondroppar

Ögondropparna kan kombineras på olika sätt. Du kan till exempel få behandling med två olika sorters ögondroppar. Du bör vänta 3 till 5 minuter mellan ögondropparna om du ska droppa flera sorters ögondroppar i samma öga. Det beror på att ögat rymmer bara en droppe i taget och behöver därför lite tid för att kunna ta vara på läkemedlet.

Ögondroppar kan ge biverkningar

Ögondroppar kan ge biverkningar precis som andra läkemedel. Biverkningarna kan märkas i ögat eller i någon annan del av kroppen. Ögondropparna kan också reagera med andra läkemedel som du tar. Kontakta din läkare om du får biverkningar av ögondropparna. Då kan din behandling behöva ändras.

Det finns olika typer av ögondroppar

Ögondropparna kan innehålla olika verksamma ämnen. De kan delas in i olika grupper utifrån hur de verkar. Dessa grupper är de här:

- Prostaglandinanaloger är den vanligaste gruppen läkemedel. De gör att kammarvätskan kan rinna bort snabbare och ger den kraftigaste trycksänkningen.
- Betablockerare kallas en grupp med ögondroppar som minskar bildandet av kammarvätska.
- Karbanhydrashämmare minskar flödet av kammarvätska till ögat. Ibland används karbanhydrashämmare som ett komplement till betablockerare.
- Sympatomimetika minskar framför allt bildandet av kammarvätska i ögat. Det gör också att det blir lättare för vätskan att rinna undan.
- Parasympatomimetika gör det lättare för kammarvätskan i ögat att rinna undan.

Kombinationsbehandlingar

Ibland används så kallade kombinationsbehandlingar. Då är det flera verksamma ämnen i ögondropparna.

Viktigt att ta ögondropparna regelbundet

Sjukdomen kan fortsätta att påverka synen så att synnedsättningen blir större. Det kan hända även om du får behandling. Ögontrycket stiger varje gång du inte tar ögondropparna enligt ditt behandlingsschema. Då finns risk att synnerven skadas. Därför är viktigt att ta ögondropparna enligt schemat och att du tar dem vid den tid som du ska.

Läs mer om ditt läkemedel

Du kan läsa om ditt läkemedel i den bipacksedel som följer med förpackningen. Du kan också söka upp läkemedlet på fass.se och läsa bipacksedeln där.

Laserbehandling

Trycket i ögat kan också minskas med en laserbehandling. Det är vanligt om behandlingen med ögondroppar inte har hjälpt tillräckligt. Du kan också få behandling med laser i stället för behandling med ögondroppar.

Behandlingen med laser tar oftast två till tre minuter. Du behöver inte förbereda dig på något särskilt sätt inför behandlingen. Behandlingen brukar inte göra ont.

Så går laserbehandlingen till

Du får sitta vid ett mikroskop under behandlingen. Du får bedövningsdroppar i det öga som ska behandlas. Det kan svida i några sekunder. Därefter sätter läkaren en kontaktlins på ögat för att göra laserbehandlingen.

Du kan se dimmigt efteråt undvik att köra bil

Du kan lämna mottagningen efter behandlingen. Du kan se dimmigt en till tre timmar efter behandlingen. Därför bör du inte göra någon aktivitet efteråt där det är viktigt för säkerheten att ha bra syn. Du bör till exempel inte köra bil eller framföra något annat fordon så länge din syn är påverkad.

Operation

Du kan behöva en operation om behandling med ögondroppar och laser inte har hjälpt. Det finns flera olika typer av operationer vid glaukom. De gör att kammarvattnet får lättare att rinna bort från ögat så att trycket sänks.

Operationerna tar olika lång tid men brukar inte ta längre än en timme.

Förberedelser

Du får information från mottagningen om hur du ska förbereda dig och om du behöver justera de läkemedel du tar inför operationen och på operationsdagen. Det är bra att till exempel sluta röka inför en operation. [Läs om levnadsvanor i samband med operation.](#)

Så går operationen till

Du blir opererad i en operationssal. Du får ligga ner under operationen. Det är vanligt att få [lokalbedövning](#). Det betyder att ögat bedövas och att du är vaken under operationen. Du kan få lugnande läkemedel en halvtimme innan operationen om du är orolig.

Du får smärtstillande ögondroppar inför operationen och sedan mer smärtstillande när operationen börjar.

Undvik att köra bil efter operationen

Du kan åka hem direkt efter operationen. Men du bör inte utföra någon aktivitet där det är viktigt för säkerheten att du har bra syn. Du kan ha tillfälligt nedsatt syn efteråt. Du ska därför inte köra bil eller framföra något annat fordon så länge synen är påverkad.

Nedsatt syn och skavande känsla de första dagarna

Synen påverkas olika av olika operationer. De första dagarna efter operationen är det vanligt att ha tillfälliga besvär som nedsatt syn och att det känns som om det skaver i ögat. Ögat kan också vara rött och svullet. Du kan ta [receptfria smärtstillande läkemedel](#) som till exempel paracetamol.

Du ska inte gnugga dig i ögonen under de första veckorna efter operationen. Du får ta ögondroppar med kortison under en till två månader efteråt för att dämpa inflammationen.

Du får gå på efterkontroller

Ögontrycket kan förändras med tiden. Du som har öppenvinkelglaukom får gå på kontroller regelbundet på en ögonmottagning. De flesta blir undersökta en eller två gånger om året. Men det kan vara olika för olika personer och beror på hur sjukdomen utvecklas.

På kontrollen brukar läkaren eller sjuksköterskan undersöka trycket i ögat, ditt synfält och din ögonbotten. I samband med kontrollerna kan hen också undersöka din synskärpa för att se om din syn har förändrats. Du behöver gå på regelbundna kontrollerna resten av livet.

Vad beror öppenvinkelglaukom på?

Orsaken till sjukdomen är inte helt känd. Men vissa förändringar i [ögat](#) kan öka risken att få öppenvinkelglaukom.

Synnerven skadas alltmer om du har öppenvinkelglaukom. Då kan delar av synfältet försvinna.

Synnerven skadas långsamt

En anledning till öppenvinkelglaukom kan vara att cirkulationen i synnervens kärl har blivit sämre. Det gör att synnerven skadas allt mer ju längre tiden går. Det gör också att synfältet försvinner gradvis. Men eftersom det går långsamt kan hjärnan fylla i de synintryck som försvinner. Därför märker de flesta inte av sjukdomen förrän den har pågått en längre tid. Då har sjukdomen ofta gett stora skador, till exempel att synfältet blir mindre och mörkare.

Högt tryck i ögat kan skada synnerven

En annan anledning kan vara att trycket i ögat är för högt.

[Ögat](#) består till stor del av en geléaktig vätska som kallas för glaskropp. Ögat är uppdelat i tre rum som kallas kammare:

- främre kammaren

- bakre kammaren
- glaskroppen.

Ögat behöver ha ett visst tryck för att behålla sin form och fungera som det ska. Trycket i ögat bestäms av en genomskinlig vätska som heter kammarvatten. Kammarvatten bildas i ögat och ger näring till ögats lins och hornhinna, och för bort slaggprodukter genom kammarvinkeln. Ögat producerar hela tiden nytt kammarvatten som rinner från ögat genom kanaler i kammarvinkeln.

Risken för att få skador på synnerven och synfältet ökar om trycket i ögat är högt. Men du kan också ha glaukom om ögontrycket är lågt.

Ögat kan också ha ett högt tryck utan att det ger några skador på synnerven.

Öppenvinkelglaukom kan vara ärftligt

Öppenvinkelglaukom kan bero på att du har ärvt gener som ger sjukdomen. Du som har ett syskon eller en förälder som har öppenvinkelglaukom bör därför undersöka dig regelbundet från att du fyllt femtio år. Det är viktigt eftersom det inte går att upptäcka sjukdomen själv förrän synen har påverkats mycket.

Ovanligt att du som är ung får glaukom

Det är främst äldre personer som får öppenvinkelglaukom. Det är mycket ovanligt att få sjukdomen före femtioårsåldern.

Att få ett sjukdomsbesked

Det kan vara omtumlande att få beskedet att du har en allvarlig ögonsjukdom. Det är viktigt att du får tid på dig att bearbeta beskedet. Ta hjälp av och prata med dina närstående om det som oroar dig. Du kan också prata med din läkare om att du vill träffa en kurator.

Det är vanligt att vara orolig för att bli blind. Prata med läkaren om du känner dig orolig för det. Läkaren kan också ge information om var du kan få hjälp med [synhjälpmedel](#). Du kan få en remiss till en syncentral, om du behöver det. Det är viktigt att komma ihåg att de flesta som har öppenvinkelglaukom inte blir blinda.

Du kan få hjälp av syncentralen som har en väl utbyggd organisation.

Synskadades riksförbund

[Synskadades riksförbund, SRF](#), är en intresseorganisation för synskadade i Sverige. Föreningen har 12 000 medlemmar i olika lokalföreningar runt om i landet.

Glaukomförbundet

[Glaukomförbundet](#) är en intresseorganisation för personer med glaukom. Föreningen finns på flera orter i Sverige.

Påverka och delta i din vård

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

Informationen ska gå att förstå

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Du som behöver hjälpmedel ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

MER PÅ 1177.SE

- 🔍 Ögonundersökning
- 🔍 Röda ögon
- 🔍 Synnedsättning
- 🔍 Så fungerar ögat och synen
- 🔍 Grå starr, katarakt
- 🔍 Ont efter operation

Senast uppdaterad:

2021-03-29

Redaktör:

Klara Johansson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Gauti Jóhannesson, ögonläkare, Norrlands universitetssjukhus, Umeå

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Läs mer

[Patientlagen](#)

Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.

1177 tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk

|

Om 1177

|

Kontakt

|

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

